

Pseudoarbejde

Bogen »Pseudoarbejde – hvordan vi fik travlt med at lave ingenting« er en slags antropologisk og filosofisk roadtrip igennem arbejdslivets 12.000 år lange historie, der munder ud i en række anbefalinger til, hvordan vi kan indrette os på en mere hensigtsmæssig måde.

Medarbejdere får blandt andet følgende anbefalinger: Mød sent og gå tidligt, hold møder på et minimum, kom ned på jorden og tillad det uperfekte, mål ikke dit arbejde i tid, navngiv pseudoarbejde og omtal det gerne under #pseudoarbejde, så vi i fællesskab kan skabe en ny normalitet. Ledere får blandt andet følgende anbefalinger: Tag en beslutning – lad være med at bestille flere papirer, powerpoints og arrangere flere møder. Drop ledelsesbullshit – forskning viser, at der stort set ikke er nogen evidens for, at ledelseskurser har en effekt. Alle skal måles på resultater, ikke processer. Lad medarbejderne være – giv dem fred til at udføre deres arbejde og så gå hjem.

I bogen bliver flere gode eksempler til efterlevelse fremhævet. Eksempelvis underholdningsgiganten Netflix, som tilbage i 2009 med et pennestrøg afskaffede en række funktioner og gav medarbejderne et større ansvar. Virksomhedens ansatte fik f.eks. besked på, at der fremover ikke var ansat nogen til at holde styr på medarbejdernes fravær, og at de kunne holde ferie og fri i det omfang, som de selv vurderede, at de havde behov for. »Hvis du sørger for at hyre de rigtige folk, så vil 97 pct. gøre det rigtige og mest fornuftige. Men de fleste virksomheder bruger uendelige summer og arbejdstid på at skabe HR-politikker til at forhindre de sidste tre pct. i at lave ulykker,« lød det dengang fra Netflix i Harvard Business Review.

Et andet eksempel er den danske virksomhed IIH Nordic, hvor man har indført en firedages arbejdsuge. Omsætningen er steget støt i takt med, at medarbejderne er gået ned i tid, fordi de arbejder smartere i de timer, hvor de er på arbejde. Sygefraværet er faldet med 50 procent, og stressniveauet har aldrig været lavere.

»Initiativer som IIHs firedages arbejdsuge er forbilledlige, men kræver det ikke også en stærk stat at nedsætte arbejdsugen til det halve, så det bliver den nye standard?« spørger Dennis Nørmark og Anders Fogh Jensen i »Pseudoarbejde«.

Antropolog Dennis Nørmark og filosof Anders Fogh Jensen har sammen skrevet bogen »Pseudoarbejde«.

#Pseudoarbejde: »Vi spilder en masse tid, når vi går på arbejde«

AF BIRGITTE RAHBEK

Vores arbejdsliv er blevet invaderet af meningsløshed og ligegyldige opgaver. Det mener antropolog Dennis Nørmark og filosof Anders Fogh Jensen. I deres nye bog »Pseudoarbejde – hvordan vi fik travlt med at lave ingenting« opfordrer de til et opgør.

F

Filosof Anders Fogh Jensen har sin egen enmandsvirksomhed. Hver fredag formiddag spiller han fodbold med andre selvstændige. På fredagsholdet har de talt om, hvad de svarer, når nogen spørger, om de kan holde et møde på et tidspunkt, der falder sammen med fodboldtræningen.

»Alle svarer, at de har et andet møde. De siger ikke, at de skal til fodbold, for det er ikke okay i dag. Vi sidder fast i industrisamfundet og har ikke forstået, at vilkårene for vores arbejdsliv har ændret sig. Der er prestige i at arbejde mange timer - også selv om vi spilder en masse tid, når vi går på arbejde og ikke skaber værdi af betydning. Det kan lyde lidt højstemt, men vi skal befri mennesket, for vi lever på flere måder nogle bedøvede liv,« siger Anders Fogh Jensen.

Han er sammen med antropolog Dennis Nørmark aktuel med bogen »Pseudoarbejde – hvordan vi fik travlt med at lave ingenting«. I bogen

gransker de den herskende arbejdskultur og dens oprindelse og når frem til, at vi spilder en masse tid på meningsløse opgaver. Tid, som vi kunne have brugt på at spille fodbold, læse bøger, få nye ideer, deltage aktivt i lokalsamfundet, være noget for venner og familie og leve livet i det fritidssamfund, som adskillige tænkere har set for sig.

»For 100 år siden troede man, at vi i dag ville have en arbejdsuge på 15 timer. Sådan er det ikke gået. Det er der mange forskellige grunde til, og fælles for dem er, at de er irrationelle i det store perspektiv. I dag står vi så over for en udvikling, hvor robotter kommer til at overtage mere og mere af vores arbejde. Hvis vi gør det samme, som vi historisk set har gjort, vil vi begynde at opfinde nye unyttige arbejdsopgaver. Det vil vi gerne forsøge at forhindre. Vores bog er en advarsel og en opfordring til at gentænke arbejdslivet, så vi får tiden og meningen tilbage,« siger Dennis Nørmark.

Bogen tegner et billede af et privat og offentligt arbejdsmarked, der er fyldt med møder, registreringer, dokumentation, strategier, branding, udarbejdelse af politikker og retningslinjer, kommunikation, HR-initiativer, risikoberegninger, produktion af overflødige arbejdspapirer og i det hele taget en arbejdskultur, hvor myg bliver til elefanter. I nogle tilfælde resulterer en uhensigtsmæssig stor indsats måske i, at en virksomhed får elimineret ubetydelige fejl eller vinder marginale markedsandele. I andre tilfælde fjerner pseudoarbejdet virksomhedens fokus fra dens kerneydelse.

»Folk bør i stedet gå hjem og foretage sig det, som de har lyst til. Og arbejdsgiverne skal naturligvis gøre det muligt for folk at gå hjem i stedet for at fastholde en urealistisk høj arbejdstid, hvor medarbejdere brænder tid af bare for at holde sig selv beskæftiget og i vær-

ste fald generer kollegerne med ligegyldige opgaver. At man betaler for folks »tid«, er i det hele taget en logik, der stammer fra industrisamfundet og som ikke længere giver mening. Vi skal have afkoblet tid og penge. Folk skal i stedet have betaling for det, som de leverer,« siger Anders Fogh Jensen.

De to forfattere mødte hinanden til en debat om tomt arbejde i Deadline på DR2 i 2013. Anledningen var en undersøgelse af den svenske sociolog Roland Paulsen, som viste, at konsulenter, kontoransatte og vidensarbejdere bruger en betydelig del af deres arbejdstid på luftkasteller, ligegyldigheder og kamufleret tidsfordriv.

Dennis Nørmark er medlem af Liberal Alliance, mens Anders Fogh Jensen er orienteret mod venstrefløjen, og i debatten i Deadline argumenterede sidstnævnte for, at det nok i virkeligheden er dem med de højest betalte job, der bidrager med mindst, mens Dennis Nørmark dengang forsvarede videns- og konsulentarbejde med, at hvis nogen ville betale mange penge for det, havde det nok også en høj værdi.

Da Dennis Nørmark tre år senere ad andre veje nåede frem til den konklusion, at han nok havde taget fejl, tog han kontakt til Anders Fogh Jensen.

»Det var en kombination af personlige erfaringer og nye faglige indsigter, der fik mig til at ændre holdning. Da jeg forlod et job i en mindre konsulentvirksomhed, begyndte jeg at tvivle på værdien af det, som vi lavede og solgte i virksomheden. Ofte var der tale om nogle relativt ligegyldige kurser kombineret med en pompøs selvovervurdering af vores egen betydning. Der blev hele tiden udviklet strategier, ideer og projekter, som ikke havde nogen egentlig nytteværdi, og vi faciliterede en masse lange møder om fugle på taget,« fortæller Dennis Nørmark, som snildt kunne bruge 50-

60 timer om ugen på det, som han inspireret af den amerikanske antropolog og professor David Graeber fra London School of Economics kalder »bullshit-arbejde«.

Mødet blev startskuddet på bogprojektet, hvor de med hver deres faglighed og politiske ståsted har fundet sammen om en ny vision for vores arbejdsliv. I grove træk skal borgerløn højt op på den politiske dagsorden, og arbejdsugen skal være meget kortere end de nuværende 37 timer. Erhvervslivets ledere skal gøre op med det herskende system, hvor arbejdsgivere køber arbejdstagernes tid, og så skal selve arbejdsbegrebet omdefinieres.

»Vi får et bedre samfund, hvis vi får en bredere definition af arbejde. Frivilligt arbejde og at udføre civilt samfundsansvar er også arbejde. Jeg vil til enhver tid fastholde, at der er meget mere nyttigt arbejde i at hælde suppe op til hjemløse end at lave en kerneidentitet for en virksomhed. Derfor mener jeg også, at man kan retfærdiggøre en borgerløn,« siger Dennis Nørmark.

Endelig er det også afgørende, at de ansatte selv åbner munden og udstiller arbejdslivets meningsløsheder, og netop det gør et udvalg af mennesker i den nye bog.

»De fleste har valgt at være anonyme. Det er tabubelagt at indrømme, at man bruger en stor del af sit liv på noget, der i virkeligheden er spild af tid. Mange frygter også, at arbejdsgiverne vil se dem som illoyale, selv om det ikke burde være tilfældet. Tværtimod hjælper man en virksomhed, når man identificerer pseudoarbejde,« siger Anders Fogh Jensen, der opfordrer folk til at fortælle om deres egne oplevelser med pseudoarbejde under hashtagget #pseudoarbejde.

I bogen møder man eksempelvis Louise, der har været kommunaldirektør og chef på forskellige offentlige arbejdspladser. Når hun kigger tilbage på sine 20 år som leder i det offentlige, vurderer hun, at halvdelen af hendes arbejdstid blev brugt på opgaver, som ikke havde nævneværdig betyd-

Portræt af filosof Anders Fogh Jensen og antropolog Dennis Nørmark, som sammen har skrevet bogen »Pseudoarbejde«.

“
Det er tabubelagt at indrømme, at man bruger en stor del af sit liv på noget, der i virkeligheden er spild af tid.

Anders Fogh Jensen

ning for nogen, og at hun har haft travlt med opgaver, som systemet havde opfundet til sig selv. Et andet eksempel er overlægen, som er begyndt at skrive »bøh« i nogle af alle de irrelevante tekstfelter, som han skal udfylde på sundhedsplatformen, før han kan koncentrere sig om patienterne.

Der er også Frederik, der er lektor på et erhvervsakademi. Her udgør HR-folk og medlemmer en stigende del af medarbejdergruppen, og de opfinder så mange nye opgaver til underviserne, at det fjerner fokus fra stedets kerneydelse, nemlig undervisning af de studerende. Et fjerde eksempel er Jonas, der som ansat i et stort advokatfirmas kommunikationsafdeling, har excelleret i kunsten at fremslå travl og blive hængende længe på jobbet uden noget meningsfuldt at lave, for at passe ind i kontorets kultur. Da han efterfølgende fik job i en stor international virksomhed, forstod han slet ikke, hvad han lavede.

»Den overordnede udvikling hænger først og fremmest sammen med, at meget arbejde er flyttet fra frontstage til backstage - dvs. at færre udfører håndens arbejde, flere er vidensarbejdere, og vidensarbejde er typisk langt mindre konkret og gennemskueligt. Vi har også fået et udbudsstyret arbejdsmarked, hvor man finder plads til dem, som samfundet har uddannet, uden at der nødvendigvis er et behov for dem,« siger Dennis Nørmark, mens Anders Fogh Jensen peger på, at iboende rationaler også giver arbejdslivet vokseværk.

»Når der sker en fejl, virker det rationelt at

nedsætte en kommission, lave en rapport eller at handle på en anden måde, selv om det kan sætte gang i en lavine af opgaver og meningsløse systemer. Det sker med de bedste hensigter, men man glemmer det store perspektiv. Når en person eksempelvis dør efter at have spist flødekartofler, så skal vi måske bare sige: »Shit happens« i stedet for at sætte gang i en masse handlinger for at redegøre og forebygge. Det handler om, at vi skal være mere risikovillige. En anden værdi, som vi skal dyrke, er ansvarlighed. Medarbejderne skal sige fra over for meningsløst arbejde. Ledere skal påtage sig ansvaret i forhold til problemstillinger og tage beslutninger i stedet for at gemme sig bag politikker og skubbe arbejds-papirer - og ansvar - rundt i en organisation,« siger han.

Dennis Nørmark og Anders Fogh Jensen er dog både optimistiske og pessimistiske i forhold til deres vision for arbejdslivet.

»Det er vores klare opfattelse, at vi har ramt noget, som vækker genklang. Når vi under arbejdet med bogen, har fortalt folk, hvad vi lavede, har mange reageret med at fortælle historier fra deres eget arbejdsliv. Omvendt er det meget vanskeligt at skabe gennemgribende ændringer,« siger Dennis Nørmark, der beskriver sig selv som et klassisk oplysningsmenneske, som tror på, at folk, hvis de er tilstrækkeligt oplyste, er myndige nok til at se, at den er gal, og gøre noget ved det.

Anders Fogh Jensen har med egne ord mindre tillid til mennesket:

»Jeg tror, at der er ting, som vi ikke kan overlade til folk selv. Jeg tænker, at folk simpelthen ikke selv kan stoppe det her, og derfor er der måske brug for en stat, der tager ansvar. Vi har for tiden nogle enormt svage stater, som danser efter markedskræfterne, men hvis vi skal lave bedre samfund, er staten nødt til at træde i karakter og bestemme - lidt ligesom Margrethe Vestager (EUs konkurrencekommissær, red.) i Bruxelles.«

magasin@berlingske.dk

Teatermenu i Dyrehaven Røde Orm i Ulvedalene 24. maj - 30. juni

Varmrøget laks
asparges - basilikum - krydderurtesalat
Okse
spidskål - bønner - nye kartofler
esdragonssauce
Kaffe og te
Jordbærtærte - hvid chokoladecreme
Vin, øl og vand

495,00 kr.

Ps. Vi holder åbent 1. og 2. påskedag.

Enghavevej 16, 2930 Klampenborg, 39 90 39 71

ENGELSK HERREMAGASIN

STEVE MCQUEEN
HAS WORN THE
BARACUTA
G9
IN BOTH HIS
PERSONAL
LIFE
AND SEVERAL
MOVIES

2600 KR.

Lyngby Hovedgade 70
2800 Kgs. Lyngby | Tlf. 45 87 21 85
www.engelskherremagasin.dk

NÅR ET MÅLTID ER MERE END BARE MAD

*På spidsen af
Nivå Havn*

Restaurant Trekosten

Tlf. 49 14 05 55
www.trekosten.dk